

Yol Yapılmadığı Halde Yol Harcamalarına Katılım Payı Tahakkuku

Bu Karar; ikamet ettiği daire cephesinin sitenin arka bloğuna baktığı gerekçesiyle, kaldırılma cephesi olmayan dairesine borç olarak yansıtılan asfalt katılım bedelinin yeniden incelenmesi talebine ilişkindir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2021/8575-S.21.13805

BAŞVURU NO : 2021/6583 KARAR TARİHİ : 07/06/2021

RET KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURUYA KONU İDARE : ÇANAKKALE BELEDİYE BAŞKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU : Yol Harcamalarına Katılım Payı hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 23/03/2021

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda başvuran; Çanakkale Belediye Başkanlığı'nca tarafına 883,12 TL asfalt katılım payı yansıtıldığını, söz konusu katılım payına istinaden sitenin etrafında açılan ve genişletilen yolun bulunmadığını, ayrıca ikamet ettiği dairesinin

cephesi asfalta veya kaldırıma değil sitenin arka bloğuna baktığını, asılması gereken katılım payı listelerinin de askıya asılmadığını, 40 daire ve 2 dükkân bulunan sitede yapılan toplantıda sadece üç daireye tebligat gönderildiğini belirterek kaldırıma cephesi olmayan dairesine borç olarak yansıtılan asfalt katılım bedelinin yeniden incelenmesini, katılım paylarının bütün ilgili konutlara paylaştırılarak katılım payı listelerinin asılması için gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun 07.04.2021 tarih ve.. sayılı şikâyet konusuna ilişkin bilgi/belge isteme yazısına istinaden, Çanakkale Belediye Başkanlığı'nın 26/04/2021 tarih ve .. sayılı yazılarında;

2.1. ... isimli mükellefimizin dilekçesinde bahsettiği konular incelenmiş olup, harcamalara katılma payının çıkarılmasında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununca usulüne uygun şekilde ihbarname bilgilerinde ve dilekçesine cevap yazımızda ayrıntılı bilgi verilmiştir.

2.2. Bahse konu taşınmaz, ada parselde bulunmaktadır. Parselin ana cephesi ... Caddesine cepheli olup, diğer yan cephe Sokak ve diğer yan cephe .. Sokaktır. İş kodu ile Sokaktan Beton parke Yol ve Kaldırım işi yapılmıştır. Mevcut parselin yan cephe olan Sokaktan dolayı %50 indirimli tahakkuk ettirilmiştir. İş 10.06.2016'da başlanmış olup, 22.09.2017 tarihinde halkın istifadesine açılmıştır. Mevcut taşınmazın 2017 vergi değeri 88.312,30 TL olup, %2'si 1.766,25 TL olup, bunu yarısı yani 883,12 TL olarak harcamalara katılım payı ihbarnamesi gönderilmiştir. .. Sokaktaki tüm faydalanan parsellerin toplam vergi değeri 16.491.555,56 TL'dir. Masraf 437.373,14 TL olduğundan vergi değerinin % 2 sinin üstünde pay alınmadığından ihbarnameler tekrar incelendiğinde bir hata olmadığı görülmektedir. Bu paydan faydalanan tüm mükelleflere ihbarnameler otomatik tapu beyan verileri kullanılarak kontrollü işlemler yapılmaktadır. Bu yapılan hizmetlerin masraf hesaplaması yapılırken, Belediye Gelirleri Kanunun 89. maddesi dikkate alınarak yapılmıştır.

2.3. Bahse konu taşınmazın parsel cephesi .. Caddesi olup, .. Sokak yan cephe olduğundan % 50 indirimli harcamalara katılım payı hesaplanmıştır. Ayrıca yapılan yola cepheden parsel baz alınarak hesaplanmaktadır. Apartmanın içindeki dairelerin baktığı cepheler vergi değerini değiştirmediklerinden katılım payına konu teşkil etmemekte olup, parselin cephesi oranlanarak hesaplanmaktadır.

Açıklamaları yapılmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18.10.1982 tarih ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın, "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinde;

"... Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.

... " ,

4. 14.06.2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun, "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;

"Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.",

5. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun;

5.1. "Yol Harcamalarına Katılma Payı" başlıklı 86'ncı maddesinde;

"Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekillerde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden meclis kararı ile Yol Harcamalarına Katılma Payı alınabilir: a) Yeni yol açılması, b) Mevcut yolların yüzde kırk nispetinde veya daha fazla genişletilmesi, ... Yolların kaldırımlar da dâhil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmez. İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanır.",

5.2. "Payların Hesaplanması" başlıklı 89'uncu maddesinde (a) bendinde

"...Harcamalara katılma payları bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçemez.",

5.3. "Payın Tahakkuk Şekli" başlıklı 90'ıncı maddesinde, "Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su Tesisleri İle Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması

suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir.”

5.4. “Payın Tahakkuk Zamanı” başlıklı 91'inci maddesinde; “Harcamalara katılma paylarının tahakkuku, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılır. Ancak, yapılacak yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde, bu paylar, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirilir.”,

5.5. “Payların ilanı” başlıklı 92'nci maddesinde; “ Yukarıdaki maddelerde yazılı esaslar dairesinde hesaplanan paylar, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibariyle düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunur. Katılma payları tutarları mükelleflere ayrıca tebliğ olunur.”

5.6. “Tahsil Şekli” başlıklı 93'üncü maddesinde; “Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 92 nci maddeye göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunur. Ancak, yukarıda yazılı ödeme sürelerini, ilgili belediyelerin teklifi üzerine, 5 yıla (peşin ödemelerde bir yıla) kadar uzatmaya ve buna göre taksit sürelerini tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulunca bu yetkinin kullanılması halinde, uzatılan ödeme süreleri için belediyeler, belediye meclislerinin kararı üzerine ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca alınan tecil faizi oranını aşmamak üzere faiz alabilirler. Satış, hibe ve trampa gibi devir hallerinde ferağ sırasında o tarihe kadar ödenmemiş taksitler peşin olarak tahsil olunur. Harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar eder ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz.” hükümlerine yer verilmiştir.

5.7. 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 7'nci maddesinde;

“Yol Harcamalarına Katılma Payının tahakkuku, iş hangi ihale usulüne göre yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmasından sonra yapılır. Şu kadar ki, belediyenin çalışma programı uygulaması gereğince veya teknik zorunluluklar dolayısıyla kısım kısım inşa, tamir genişletme yapılması halinde, bitirilerek istifadeye açılmış olması şartı ile katılma payının kısım kısım da tahakkuku mümkündür. İşin bitirilerek hizmete açılmış olduğu geçici kabulünün yapılması ile belirlenir” ifadelerine yer verilmiştir.

5.8. Aynı Yönetmeliğin “Sahip Deyimi” başlıklı 18'inci maddesi ise, “Bu Yönetmelikte geçen sahip deyimi gayrimenkulün malikini, varsa intifa hakkı sahibini veya tahsisli olduğu kamu kurum ve kuruluşunu, bunlar yoksa gayrimenkulü sahibi gibi kullananları ifade eder” şeklinde düzenlenmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ FATMA BENLİ YALÇIN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

6. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; şikâyetle konu edilen işlemde hukuka ve hakkaniyete aykırılık tespit edilemediğinden, başvurunun reddi yönünde hazırlanan “Ret Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

7. Uyuşmazlık konusu özetle, Çanakkale Belediye Başkanlığı (İdare) tarafından başvuran adına tahakkuk ettirilen "Yol Harcamalarına Katkı Payı" bedelinin hukuksuz ve yüksek olduğu iddiası ile buna bağlı olarak tahakkuk ettirilen 883,12 TL tutarın yeniden hesaplanmasına, payların ilanına ve ihbarnamenin tebliğine ilişkindir.

8. Harcamalara katılma payı, belediyeler tarafından inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden meclis kararı ile alınan paydır. Yol harcamalarına katılma payı, kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve su tesisleri harcamalarına katılma payı olarak üç çeşit harcamalara katılma payı bulunmaktadır.

9. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 86 ncı maddesinde; Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce yeni yol açılması, mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi, kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi, mevcut kaldırım veya parkelerin sökölüp

yeniden düzenlenmesi şeklinde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yol çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınacağı, iki veya daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen payın tam, diğer yollara ait payın ise yarım pay olarak hesaplanacağı, 89 uncu maddesinde ise; harcamalara katılma payının, bir program dâhilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamı olduğu, ancak bu tür hizmet giderlerinin Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayımlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamayacağı, **bu tutarlardan devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedellerinin indirileceği, harcamalara katılma payının bina ve arsalarda vergi değerinin %2'sini geçemeyeceği belirtilmiştir.**

10. Söz konusu Kanunun 90 ve 91'inci maddeleri ise, katılma paylarının, hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan gayrimenkul sahipleri arasında belli bir oranda dağıtılarak ve hizmetin halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra tahakkuk ettirileceğini, bu esaslara göre hesaplanan payların, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibarıyla düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilanını, katılma payı tutarlarının mükelleflere ayrıca tebliğini ise 92 nci maddesinde öngörmüştür.

11. Kanunun zikredilen hükümleri, yol harcamalarına katılma payının hangi süreçte ve ne şekilde tahakkuk ettirileceğini açıkça ortaya koymuştur. Katılma payı, hizmetin tamamlanması üzerine tahakkuk ettirilecektir. Bu bağlamda katılma payının muhatabı da, hizmetin tamamlandığı sırada, yolun iki tarafındaki veya başka bir yola çıkışı olmaması sebebiyle ilgili yoldan yararlanan gayrimenkul sahipleridir.

12. İdarenin Uyuşmazlık konusu hakkındaki cevabi yazısı incelendiğinde; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 86'ıncı maddelere istinaden alınan 02.05.2019 tarihli ve .. numaralı Belediye Meclisi kararı ile 2015 - 2016 - 2017 yıllarında çeşitli cadde sokaklarda başlangıç ve iş bitim tarihi 10.06.2016 - 22.09.2017 olan beton parke yol ve kaldırım işi çalışmalarına ait Yol Harcamalarına Katılım Payı tahakkuk miktarının Kanunun 89'uncu maddesine göre hesaplanarak pay sahiplerinden alınmasına karar verildiği, tahakkuk eden miktarın taşınmazın Emlak Vergi Değerinin % 2'sinden daha düşük olduğu, hesaplama ve ilana ait işlemlerin Kanuna uygun olduğu yönünde açıklamalara yer verildiği görülmüştür.

13. Somut olayda,

-. ada .. parselde bulunan ve başvurana ait olan **gayrimenkulün, işin yapıldığı Sokağa yan cephesinin bulunduğu,**

- 1572 numaralı iş kodu ile yapılan harcamalara katılım payı ada parselde bulunan gayrimenkul sahiplerine tahakkuklarının yapıldığı ve başvuran adına **yarım cephe olarak hesaplandığı,**

Yapılan İş Miktarı : 437.373,14 TL

Gayrimenkullerin Rayiç Değer Toplamı : 16.491.555,56 TL

Masraf Rayiç İştirak Payı Nispeti

$$437.373,14 / 16.491.555,56 = 0,0265210361$$

İştirak Payı Nispeti Emlak Vergi Değeri Tahakkuk Tutarı

$$0,0265210361 \times 88.312,30 = 2.342,13 \text{ TL (tahakkuk etmesi gereken tutar)}$$

$$88.312,30 \times 2/100 = 1.766,25 \text{ TL (\% 2'si)}$$

$$1.766,25 / 2 = 883,12 \text{ TL (yan cephe olduğu için yarısı)}$$

Tahakkuk Eden Pay = 883,12 TL

- 2015-2016-2017 yıllarına ait 1572 numaralı ve 437.373,14 TL tutarlardaki İş'in ... Sokak için yapıldığı, başvuranın maliki olduğu **daireye tekabül eden miktarın normalde 2.342,13 TL olduğu, ancak bu tutarın Kanun'un 89'uncu maddesinde belirtilen tutarı aştığı, bu nedenle de Emlak Vergi Değerinin % 2'si baz alınarak ve yarım cephe olarak hesaplanarak başvurana 883,12 TL tahakkuk ettirildiği,**

- İdarenin yazısı ekinde yer alan belgelerde, 29.07.2019 tarihinde düzenlenen İlan Tutanağı ile 15.05.2019 tarih ve 2019/144 sayılı Encümen Kararına istinaden 2015-2016-2017 yıllarına ait cadde ve sokakların yol harcamalarına katılım paylarına ilişkin listelerin Belediye Panosunda 27.06.2019 ile 29.07.2019 tarihleri arasında ilan edildiği,

- Söz konusu katılım payına ilişkin ihbarnamenin 24.10.2019 tarihinde memur eli ile başvuranın kendisine elden tebliğ edildiği ve tahakkukun da 25.11.2019 tarihinde kesinleştiği,

Tespit edilmiştir.

14. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; 13'üncü paragrafta ayrıntılı hesaplaması yapılan tutarın Belediye Gelirleri Kanunun 86'ncı maddesine istinaden alındığı ve yan cephe olduğu için yarım pay tutarında hesaplandığı, söz konusu Kanunun 89'uncu maddesinde belirtilen vergi değerinin yüzde ikisini aştığı için tutar başka bir deyişle tavan fiyat üzerinde kaldığı için bu tutar üzerinden hesaplama yapılmadığı, emlak vergi değeri üzerinden Çanakkale Belediye Başkanlığı tarafından başvuran adına tahakkuk ettirilen ve usulüne uygun olarak ilan ve tebliğ edilen "Yol Harcamalarına Katılım Payı"na ilişkin işlemlerde hukuka aykırılık tespit edilememiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

15. İyi yönetim ilkelerine 28.03.2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; idarenin, başvurana verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği bu nedenle "karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" ilkesine uygun davranılmadığı tespit edilmiş olup, idarenin bahse konu ilkeye uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

16. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 21'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, iş bu Ret Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Çanakkale Vergi Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçe ve yasal mevzuat uyarınca **BAŞVURUNUN REDDİNE**,
Kararın **BAŞVURANA** ve **ÇANAKKALE BELEDİYE BAŞKANLIĞINA** tebliğine,
Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Kamu Başdenetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA